Օրմանեան պատրիարքի դեկուցման համեմատ մեծ վեզիրը դիմել է Գերմանական կայսրութեան արտաքին գործոց նախարարութեան՝ զգուշացնելու հաւատափոխութեան պրոպագանդայի դէմ: Ուստի լրագիրը խորհուրդ է տալիս՝ տաճիկ և գերմանական քաղաքականութեանը չվնասել հայերին օգնելով: Իսկ «Հայոց օգնող ընկերութիւնը» այս պատճառաբանութիւնների դէմ առարկում է եօթ կէտերով, որոնց համառօտութիւնը հետեւեալն է: «Հայոց օգնող ընկերութիւնը» հաւատափոխութեան խնդրով չի պարապում, ինչպէս ամերիկական և ուրիշ միսիոնները: Նորա նպատակն է միայն խեղճութեան մէջ գտնուող ժողովրդին քրիստոնէական—եղբայրական օգնութիւն հասցնել: Մինչև այժմ ոչ մի հոգու հաւատափոխ չեն արել և չեն ձգտել: Օրմանեան պատրիարքի դեկուցումը չի վերաբերում գերմանական օգնող ընկերութեան, այլ Վանի կաթոլիկներին միայն: Մենք բարեկամական յարաբերութիւն ունինք Հայոց եկեղեցու վարչութեան հետ և ամենեւին արգելք չենք լինում հայ եկեղեցականներին՝ որբերին եկեղեցի տանելու կամ հսկելու նրանց կրօնական կրթութեան վերայ: * Չի կարելի չյարգել մարդասիրական այնպիսի մի շարժում, որ 2 ½ տարուայ ընթացքում երկու միլիոն մարկ զոհաբերութիւն անել տուեց մեր ժողովուրդին Հայոց համար և այժմ տարեկան 300,000 մարկ եկամուտ ունինք հայերին օգնելու, Եւ վերջապէս գերմանական Հայոց օգնող ընկերութեան գործունէութիւնը ոչ միայն վնասակար չէ Գերմանիայի Տաճկաստանում ունեցած շահերին, այլ և շատ օգտակար է գերմանական քաղաքակրթութիւնը և ազդեցութիւնը տարածելու:—Այս միտքը պաշտպանում է Preussische Iahrbücher նշանաւոր քաղաքագիտական թերթի մէջ Հայոց վիճակին մօտիկ ծանօթ, և իւր Turan u. Armenien** գրքով յայտնի դր. Րորբախը:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ.

Ապրիլին Անգլիայի բոլոր քաղաքներում տօնուեցաւ Եկեղեցական—միսիոնարական ընկերութեան Church Missionary Society – հարիւրամեակը: Այդ ընկերութիւնը հիմնուած է 1799 թ. և առաջին անգամ 1804 թ. միայն երկու միսիոնար է ուղարկել քրիստոնէութիւն քարոզելու. այժմ տարածուած է աշխարհի համարեա բոլոր կողմերում: 50 տարի առաջ միայն 104 միսիոնարական կեդրոն ունէր ընկերութիւնը, իսկ այժմ 496, որ հաստատուած են քրիստոնեական իշխանութեան կամ նորա ազդեցութեան ենթարկուած բոլոր երկրներում. Անգլիական ժողովուրդը մեծ զոհաբերութիւններ է անում քրիստոնէութեան տարածման համար. Նորա եկամտի մի հարիւրորդը գործադրւում է այդ նպատակի համար: Ընկերութիւնը յոյս ունի, որ երկրորդ հարիւրամեակում աւելի նիւթական միջոց և աշխատակիցներ կունենայ, իւր առաքելական գործը առաջ տանելու:

---

* Նոյն խօսքերը կրկնում էր եւ յայտնի դոկտոր Լեպսիուս, որ մայիսի սկզբներին ս. Էջմիածնի վերայով Պարսկաստան եւ այնտեղից Տաճկաստան գնաց, գերմ. հասարակութիւնները տեսնելու, Հայոց օգնող ընկերութիւնը որբանոցներ ունի Խոյ, Ուրմիա, Եդեսիա եւ Տիգրանակերտ քաղաքներում:

** Քաղուածքներ այս գրքից տես. Братская Помощь Բ. տպ. եր. 235. Призваніе Россіи на Востокъ յօդուածի մէջ:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ.

Մայիս 14-ին Տ. Մովսէս և 22-ին Տ. Տրդատ վարդապետները, առաջինը Պիլէճիկի և երկրորդը Կեսարիոյ առաջնորդ՝ ժամանեցին Մայր Աթոռ եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն ընդունելու:

Տ. Սիօն վարդապետի տեղ, որ Նորին Վեհափառութեան Կոնդակով Հին—Նախիջեւանի յաջորդ էր նշանակուած, հիւրընկալութեան պաշտօն ստացաւ Տ. Սահակ վարդապետ Տէր Միքայէլեան:

Նորին Սրբութեան շինած նոր հիւրատունը Ներսիսեան լճի ափին պատրաստ է համարեա և շուտով կսկսեն հիւրերին այնտեղ ընդունել:

Հինգշաբթի, Համբարձման օրը՝ մայիս 27-ին Հոգևոր Տէրը եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն շնորհեց Տ. Տ. Յովսէփ ծ. վարդապետ Այվազեանի՝ Ռոդոսթոյի առաջնորդ, Մովսէս ծ. վարդապետի՝ Պիլէճիկի առաջնորդ, Յովհաննէս ծ. վարդապետ Արշարունեայ՝ Բրուսայի առաջնորդ և Տրդատ ծ. վարդապետի՝ Կեսարիոյ առաջնորդ: Նորընծայ սրբազանները միմեանց յետևից՝ շաբաթ, կիւրակէ, երկուշաբթի և երեքշաբթի օրերը Մայր տաճարում մատուցին իրենց եպիսկոպոսական անդրանիկ պատարագը: Կիւրակէ օրը չորս նորընծայ

սրբազանները նախնի սովորութեան համաձայն ճաշ և հրաժեշտի ողջոյն տուին Մայր Աթոռի միաբանութեան։ Նորին Սրբութիւնը հաճեցաւ մի քանի րոպէով սեղանակից լինել Միաբանութեան։ ապա խրատներ տալով նորընծայ միաբանակից սրբազաններին՝ օրհնեց նրանց և բարի ճանապարհ մաղթեց։ Մայր Աթոռի ամբողջ միաբանութիւնը, հիւրերն ու ճեմարանի սաները յոտնկայս լսում էին հոգևոր պետի ճառը։ Նորին սրբութեան հեռանալուց յետոյ՝ դերապատիւ Տ. Յովսէփ նորընծայ եպիսկոպոսը ի դիմաց իւր օծակիցների շնորհակալութիւն յայտնեց Նորին Սրբութեան ցոյց տուած հայրական սիրոյ համար և առաջարկեց Նորին Սրբութեան կենացը։ Ապա Տ. Յովհաննէս եպիսկոպոս հակիրճ կերպով իւր ընկերների կողմից շնորհակալութիւն յայտնեց Մայր Աթոռի միաբանութեան և կենաց բաժակ առաջարկեց Մայր Աթոռի հաստատութեան և միաբանութեան համար։ Միաբանութեան կողմից նորընծայ սրբազանների կենացն առաջարկեց Դերապատիւ Մակար սրբազանը։ Ի վերջոյ Տ. Յովհաննէս սրբազանը խմեց նաև ճեմարանի սաների և ուսուցչական խմբի կենացը, բարեմաղթելով որ ճեմարանը Մայր Աթոռի և Հայաստանեայց եկեղեցու համար պարտաճանաչ և հաւատարիմ սպասաւորներ պատրաստէ։ Մէջ ընդ մէջ ճեմարանական խումբը երգում էր պաշտաճաւոր երգեր։

Նորընծայ սրբազանները Մայր Աթոռից դէպի իրենց թեմերը ճանապարհ ընկան յունիսի 2-ին։

— Անւոյ և Աղջոյ վանից վանահայրերն արձակուելով իրենց պաշտօններից՝ կանչուեցին Մայր Աթոռս, մի մի վանքի միաբան նշանակուելու համար։

Մայիսի 14-ին Նոցին Կայսերական Մեծութեանց թագաւոր Կայսեր և թագուհի Կայսերուհւոյ թագադրութեան տարեդարձի օրը ս. Պատարագից և Կայսերական մաղթանքից յետոյ, ազգիս Վեհափառ Հայրապետը մի հեռագրով յանուն Նորին Մեծութեան թագաւոր Կայսեր՝ շնորհաւորեց Նոցին Մեծութեանց թագադրութեան տարեդարձը։ Երկրորդ օրը ըստացուեց Ներքին գործոց Տ Նախարարից հեռագրական պատասխան, որով Նոցին Մեծութեանց շնորհակալութիւնն է յայտնում Վեհափառ Հայրապետին Իւր շնորհաւորութեանց համար։

ՃԵՄԱՐԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՅ

Հոգևոր Տիրոջ յանուն Ճեմարանի Վարչութեան ուղղած սրբ. կոնդակը, որը տպուած է սոյն համարի Պաշտօնական մասում՝ պատուիրում է պատրաստութիւններ տեսնել վայելուչ կերպով տօնելու Հայաստանեայց եկեղեցւոյ միակ հոգևոր բարձրագոյն դպրոցի՝ Ճեմարանի 25 ամեայ տարեդարձը։ Յոյս ունինք, որ եկեղեցւոյ հարազատները կլսեն այդ հրաւէրը և կամաւոր նուէրներով կնպաստեն այս կարևոր հաստատութեան ապահովութեանն ու աւելի բարեյաջող զարգացմանը՝ աչքի առաջ ունենալով նորա մեծ նպատակը։ Եկեղեցու համար կրթուած և հաւատարիմ սպասաւորներ պատրաստելը մի այնպիսի գործ է, որ մեր ժողովրդի սրտին շատ մօտ պէտք է լինի։ Մայր Աթոռը իւր բոլոր եկամուտների մի խոշոր մասը գործադրելով Ճեմարանի վերայ, սոխպուած է յաճախ ծախսերի կրճատումներ անել նոյն իսկ անհրաժեշտ պէտքերի համար։ Հայ հասարակութեան աջակցութիւնը միջոց պէտք է տայ Նորան այդ դրութիւնից ելնելու և ուրիշ բարեգործական և եկեղեցուն վայել ձեռնարկութիւններ անելու։

Ապրիլ 28-ին Ճեմարանում շքեղ հանդիսով կատարուեցաւ Ռուսաց մեծ բանաստեղծ Պուշկինի ծննդեան հարիւրամեայ տարեդարձի յիշատակը։ Ճեմարանի Դ. Լսարանի ուսանողներից մէկը ռուսերէն լեզուով կարդաց իւր գրած Պուշկինի կենսագրութիւնը, իսկ